Kmetijske in rokodelske Novíce.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI. *V srédo 31. véliciga travna 1848.* List 22.

Pozdrav Slovenii.

Bog živi Slovenjo! doni u oblake,
Oživlja se verlo svobode že plod,
Veselje unema slovenske rojake,
K narodnosti odperta Slovencam je pot.

Razpadle so silno nadležne osnove,
Zatiravne prost'ga resnice duhá,
Odvíle Slovencam radosti se nove,
Kér tudi njih jezik veljavnost imá.

Podajmo prijazno roko Gorotanam,
Ljubezen pridruži naj Štajarcam nas,
Zvežímo s sosedam se Primorijanam,
Povsod naj razlega slovenski se glas.

Postavil Triglava kdor je na Gorensko,
Savici in Soči odtvoril zemljó,
Podpiral gotovo bo pravdo slovensko,
Postavil protivnimu ljudstvu mejó.

Ostani na nebu, danica o mila,
Kazala ljudém si enakosti vír,
Prihodnost ti lepo si nam odgernila,
Na krasniga polja peljala nas tír.

Preddedje le mirni so naši kdaj bili,
Bežali morivni kervavi poboj;
U miru so naše dežele dobili,
Iz zemlje pridelali vžitek si svoj.

Mir, sloga, edinost naj dalje nas vodi,
Doveršen namen domoljubih de bo;
Visoko naj živi Slovenja v svobodi!
Podpirana od svojih sinovov krepkó.

Likar.

Nekaj od davkov

in v kterih davkih bi bilo kmetiškimu stanu nar poprej polajšanja vošiti, pri kterih pa po pameti kaj pozneje?

(Dalje.)

C. Deržavne naprave, iz kterih tudi premenljivi davki dohajajo, so:

1. Pošte. Po ti napravi deržavniki in ptujci pisma, vklade, blagó iz eniga kraja do druziga, blizo ali dalječ, in clo v ptuje dežele varno, hitro in z majhnimi potroški pošiljajo; tudi popotniki vsaciga stanú se varno in priložno, kamorkoli hočejo, po občjih cestah vozijo. To je dobrotljiva, za domače in ptujce neprecenljivo koristna naprava, brez ktere bi ljudém, v daljnih krajih razprostrenim, sila težko in dostikrat clo nemogoče bilo, med seboj se pomeniti, mnoge prigodbe hitro zvediti in svoje zaderžanje po tem ravnati, veliko vredne rečí varno pošiljati i. t. d. Za vse stroške te naprave, z davkam vred, kar ga čistiga v deržavno denarnico pride, je plačilo po teži ali vrednosti poslanih rečí, tudi po daljavi, kamor se pošljejo, odmerjeno. Prevdarjen je vès dohodik za léto 1848 na 7 milijonov in 853,000 gold. — čisti pa na 2 milijona in 51,000 gold.

2. Cestnína in mostovína ste davka, ktera se od porabe cést in mostov, po deržavnih stroških narejenih in zmiram v dobrim stanu obderžanih, plačujeta. Naloga je umerjena po daljavi, ali po številu živine vprežene ali pa po cesti gnane. Tudi se na rekah, ktere deržavno gospodarstvo trebiti ali druge dela na njih opravljati da, brodnína (vodna cestnína) od ladij ali čolnov, kteri blagó po reki vozijo, plačuje. Dohodik iz téh davkov je prevdarjen za 1848 na 2 milijona in 584,000 gold. — čisti pa na 2 milijona in 528,000 gold.

3. Štempljani popir, na kterim po postavi, za tó naredbo vpeljani, mora biti pisan vsaki spisik namenjen v spričevanje storjenih pogodb ali njih odveze, v spričuvanje kakošnih pravic ali dolžnost, spiski s kterimi se hočejo pravice terjati ali pa terjanih vbraniti se i. t. d. Rabiti se mora štempljani popir ali po številu denarjev, od kterih spisik govorí, ali pa po lastnosti spiska. Cena štempljaniga popirja je v petnajst stopinj, od 3 krajcarjev do 20 goldinarjev vverstena, po kteri opravičeni prodajavci popir prodajajo. Dohodik davka v ceni zapopadeniga bi imel za léto 1848 biti 6 milijonov in 2,000 gold. — čisti pa na 5 milijonov in 700,000 gold.

4. Cenitbe ali takse so davki, ktere vikši vladarstvo v pomnoženje deržavnih dohodkov od nekterih deržavnikov prejemlje za podeljenje poslavljenja, postavim, za žlahnijo, za podeljenje zlužb deržavnih uradnikov, ali za dovoljenje kakošnih prednost, za mnogoverstno opravičenje i. t. d. Mera naloge je razna po raznosti dodeljenih pravic. Veliko dohodka takse deržavi ne prinesejo; za 1848 bi jih imelo biti 966,000; čistih pa 936,000 gold.

5. Loterija je osnova igre, ktero deržavno gospodarstvo z ljudstvam igrá, in v tem obstojí, de si kdor koli hoče, z nekoliko krajcarji ali goldinarji v deržavnih

loteriških vlagnicah upanje velike sreče kupiti zamore, in včasi kakor slepa kokoš zerno tudi kaj zadene. Namen deržavniga gospodarstva pri ti napravi je na eni strani iz nagiba ljudstva do igre nekoliko deržavniga dohodka preskerbeti, na drugi strani pa skrivne, morebiti še bolj voherne in nevarne igre ovérati. Kolikor je bilo že zoper loterijo govorjeniga in pisaniga, vender še razsojeno ni, ktera škoda de je veči: ali tista, ki jo loterija vzrokuje, ali pa tista, ktero odvračuje? Prevdarjeno število loteriškiga dohodka je za léto 1848 na debelo na 13 milijonov in 345,000 gold., — čistiga pa le 4 milijone in 600,000 gold.

6. Še nekoliko dohodkov pride samo na Talijanskim iz zedinjenih pravic, kteri so na čistim na 344,000 gold. prevdarjeni.

To so vsi davki naše avstrijanske deržave, brez tistih denarjev, ktere po poti posojíl prejemlje.

(Dalje sledi.)

Domači zdravník in vodník v mnogih opravilih
mesca véliciga travna.

(*Zdravnik*). Ta mesec se natora pomladí, vse je veselo — kmet in mestnik vživata čisti spomladanjski zrak. Od bolezin, ki bi bile ta mesec posebno navadne, nimamo nič povedati; če je veliki traven posebno hladán, se primerijo bolezni iz prehlajenja, posebno kašelj. — Svariti pa moramo ljudí, de naj opustijo staro vražo, po kteri mislijo, de je dobro ali potrebno, na spomlad kri pušati, de se človek očisti. Ni je skorej bolj neumne misli od te, od starih zabitih časov nam zapušene! Kri je nar žlahtniši tekočína našiga trupla, ktere človek brez škode nikdar ne zgubi, ako je zdrav. Le hude bolezni, pri kterih začne kri kipeti, v glavo, na pljuča i. t. d. tišati, se vnemati, terjajo, de se ljudém in živini kri puša, in pred ko se v tacih zadevah to storí, boljši je. Kdor si tedej puša, nej zdravnika popraša: ali je zares bolán — nikar pa nej ne gleda na spomlad ali na luno! — Kako neki si boš s pušanjem kri čistil? Kaj misliš, de je v žilah slaba kri od dobre ločena, kakor v skledi smetana od mleka, de tedej slabo lahko izpustiš, dobro pa ohraniš? Nespametna misel! ktera kaže, kako neumni so bili v ti reči nekdej ljudjé, ki so si spomladi zjutrej kri pušali, popoldné pa že pri polnimu bokalu vina sedéli, zgubljeno moč si zopet pridobiti!! — Spomlad nam da druge in gotove pomočke, kri čistiti, namreč: čisti zrak pod milim Bogam, pomladanjske zelenjave in sadje za jed, hladno čisto vodo. Teh pomočkov se primi, ljubi prijatel, ako si hočeš kri zares očistiti in se pozdraviti.

(*Poljske opravila*). Kar žita in sicer sadežev vreme ni pripustilo, konec poprejšnjiga mesca sejati, se seje posebno v pervi polovici tega mesca. Prosó, turšica, fižol, konoplje, ajda na praho, krompir i. t. d. se seje in sadí še ta mesec. Nemška detelja že da v pervi polovici tega mesca pervo košnjo. Na travnike ne pušaj več živine, kér je trava v nar lepši rastvi.

(*Živinoréja*). Kdor ima dovelj piče za govejo živino, naj je nikar ne goni na pašo; v hlevu ti bo dala veliko dobriga gnoja in se obvarovala marsiktere bolezni, ki se je na pašovnikih naleze. Od suhe piče pa ne preskoči nanaglama k zeleni; nagli preskôk od suhe na zeleno klajo naključi nenavajeni živini marsiktere bolezni. V začetku tedej mešaj zeleno klajo s suho, in tako počasama privadi živino same zelene piče. Prememba suhe klaje z zeleno nakloni živini večidel drisko, ktera pa, če ni prehuda, je živini zdrava in ne potrebuje ozdravljanja. S suho kermo se preobilna driska večidel zopet vstavi. — Če živino na pašo ženeš ali ji v hlevu zgol zelene piče pokladaš, dej ji poprej piti, ne pa kadar ima že trebuh z zeleno pičo napolnjen, sicer jo bo napenjati začélo. — Prešiče tudi v hladnim svinjaku derži, tode pripusti jim, de se ob vročini kopljejo in v blatu včasih povaljajo, de jih ne bo koža sèrbela. Prešič — akoravno je po navadni misli svinska žival, mora čeden deržan biti. — Ovcé dobijo že na pašnikih dovelj piče.

(*Vertnárske in vinorejske opravila*). Vertnár ima s sajenjem in presajanjem mnogoverstne zelenjave dokaj opraviti. Presajenim mladim drevescam v suhim vremenu prilivaj; nerodovitne šibice cepljencam odreži. Mladimu drevju ne pokaži več gnoja; travo okoli drevja trebi. Gosence pridno zatiraj (létas jih je ta mesec posebno veliko). Vinograd se okopuje in kar koli se da globoko, de spodnja perst na verh pride in rodovitna postane. Plevél se iz nogradov trebi in na kup v gnojne jame spravlja. Za cepljenje tert, ako se ni v jeseni zgodilo, je zdej nar pripravniši čas. — Hmelj se vdrugič okopuje in osipa. — Čebulno in korenjevo seme v gnojnici namôči, predin ga seješ; bo lepši gnalo.

(*Hišna gospodinja*) zdej posebno gleda na molžne krave. Posodo za mléko čisti in snaži, de je veselje. De mléko veliko smetane da, ga dêni v bolj plitve posode, ki so zgorej široke, na dnu pa vozke. Sirovo maslo (puter), če ga je veliko, naj se osolí; sir se začne delati. Maslo tega mesca je nar boljši, nar stanovitniši, za zimo ga prihrani. — Kader rèž cvetè, pravijo, de kurja žival rada piko dobí; de se odverne, splakni ji vsaki dan vodno korito ali posodo, iz ktere pije; nalij ga z bistro vodo, in nekoliko kimeljna va-njo vèrzi.

Šol in šolnikov po deželi nikar ne pozabíte!

Pri marsikteri fari na deželi so že davnej šole; pa čisto malo so do sedaj pripomogle h koristnimu omikanju in k vnemi prave ljubezni do vsiga, kar človeško življenje po pameti resnično posladiti zamore.

Pravi odgovor na vprašanje: zakaj de so naše deželske šole do sedaj tako malo prida donesle, je: kér so učeniki v vednostih, v kterih bi imeli mladost podučiti, večidel neizurjeni, premalo izučeni, in pa kér so si učeniki ali šolniki našim zgol slovenskiga jezika privajenim otročičem prizadevali, v neznani nemšini branje, pisanje, računstvo, pravopis i. t. d. v glavo ubivati. Kdor hoče dober šolnik na deželi biti, se mora veliko učiti; njemu ni zadosti le dobro brati, lepo in prav pisati, gladko računiti in misli spodobno spisovati znati; on mora tudi razumeti, mladost z rahlo besedo k uku vnemati, v nji ljubezen do vsiga dobriga in lepiga izbujevati. Sam lepiga in praviga pobožniga zaderžanja, ne pa hinavec in potuhnjenec, naj bo učenik učencam pervi izgled!

Kmetiški mladosti, ki je namenjena vse svoje žive dni pri kmetijstvu svoj živež iskati, bi bil lahko razumljivi poduk v poglavitnih opravilih kmetijstva silno koristen in potreben. Kakó serčno mora veseliti fantiča, slišati kakó se zamore veliko drevjiča raznih sadnih plemén iz pešká izrediti; kakó se da požlahtiti, saditi, k nagli rasti in rodovitnosti primorati; kakó slab travnik v dobriga, pusta njiva v rodovitno oberniti, — sploh vse kmetiške dela tako opravljati, de se z malimi potroški veliko dobička doseže.

Potreba je tedej, de se vsakteri deželski učeník v kmetijstvu po bukvah in po skušnjah dobro izuri, de bo vedil šolski mladosti brane rečí tudi razložiti in razjasniti, nezvedenim sosedam pa pri vsaki priložnosti dober svèt dati. To mu bode prijaznost in spoštovanje cele okoljšine naklonilo in tudi marsikteri hvaležni dar doneslo. Z učeništvam je večidel zedinjeno orglanje v cerkvi. Kakor lepo spodobno orglanje serce proti vsigamogočnimu Bogu povzdigne, tako nespodobno, bolj ple-

sišu, kakor cerkvi primerjeno ljudí v pobožni molitvi móti. Ni davnej kar sim v imenitni romarski cerkvi Marija Pletrovič na Štajarskim tako pohujšljivo orglanje slišal. Treba je pomisliti, de kar se prijetno glasí in rado sliši na plesišu, ni spodobno v sveti hiši pri obhajanji skrivniga spomína našiga odrešenja. Za tega voljo nej si vsakteri šolnik saj toliko orglanja vlasti, de vé razločiti, kakošni glasovi se spodobijo vnemati sercé k molitvi k milimu Bogu, in kakošni zamorejo nogé k plesu omajati. Če zraven tega orglar tudi nekoliko znanosti v petji ima, se bo prijatlam slovenskiga petja še bolj prikupil.

De si pa prihodnji učeník vse te potrebne vednosti pridobí, je potreba večletniga pripravljanja; po mojih mislih po dobro dokončani četerti šoli še dve léti.

Vprašanje je pa: kteri pridni učenec se bo v ta stan podal, ki je pri sedanjih slabih dohodkih z dokaj težavami obdan? in z čim se zamore pripravnik (Praeparand) preživiti, kér starši iz kmetov svojim sinovam, kteri nočejo v duhovski stan stopiti, podpiranje večidel odrečejo?

Na pervo vprašanje odgovorimo, de naprava šol po deželi in poiskanje potrebnih zakladov za spodobno plačilo šolnikov mora biti ena nar poglavitniših skerbí perviga deržavniga zbora v Beču (na Dunaji). Poslanci! ne pozabíte tega in potegníte se, de se bojo dohodki učiteljev po deželi poboljšali. — Gotovo bodo pa tudi starši dobrimu šolniku obilno pomoč za lepo podučenje svojih otrok podarili, brez de bi bil primoran, po beraško lačen trebuh okoli nositi.

Težji je odgovor na drugo vprašanje: Kakó bi se zamogel pripravnik (mladeneč v času svojiga izobraženja za šolstvo) preživiti, če mu starši svojo pomočno roko odtegnejo in sicer druge pomoči nima? Primoran si živeža z učenjem po hišah iskati, potrati veliko veliko žlahniga časa, ki mu je silno potreben za lastno omikanje, in takó si ne more do dobriga vsih potrebnih vednost vlastiti, torej ali slab šolnik postane, ali v svojo in celiga ljudstva škodo več lét s pripravljanjem za šolstvo zgubí. Te velike škode mladost in deželo obvarovati, je le mogoče z osnovo kake oskerbilnice za take mladenče. Kakor imamo duhovšnico in Alojzjevše v Ljubljani, takó bi bilo kaj potrebno, ko bi imeli tudi oskerbilnico za pripravnike.

Kaj pa, ko bi naš milostljivi knez nekoliko tacih pripravnikov v Alojzjevše vzeti blagovolili? Lepšiga darú bi svojimu narodu ne môgli podeliti! Od vsih krajev mile domovíne bi se takimu pričetniku narodniga omikanja od véka do véka brezkončna slava péla. Dr. Orel.

Vseučilíša nam je v Ljubljani potréba.

Krajncam pa tudi vsim Slovencam sploh v prevdarik.

Vseučilíša (Universität) *) nam je potréba. To potrebo so spoznali ne le vsi učeniki Ljubljanskih viših šol, temuč tudi učenci modroslovstva (7. in 8. šole). Gosp. Dr. Sporer, vodja Ljubljanskih zdravniških šol in letašnji licealjni predstojnik, so sprožili pervikrat to reč 4. dan tega mesca v zboru vodjov in učenikov bogoslovskih, zdravniških in modroslovskih šol, ki so enoglasno sklenili, de naj imenovani gosp. predstojnik naredé pismo, v kterim se ima obširno razložiti korist in potrebo vseučilíša v Ljubljani, ktero se bo potem v imenu podpisanih vodjov in učenikov višjih šol poslalo Krajnskim deželnim stanovam in Ljubljanski mestni gosposki, razglasilo pa tudi po celi deželi, de se bojo enake vošila za to napravo povsod izbudile in pripomočki posvetovali, s kterimi bi se ta naprava ustanovíla. *) Le po ti poti bi bila družba učenikov v stanu, to za celo deželo koristno in imenitno reč dalje gnati in do zaželjeniga konca doveršiti. — Slavni predstojnik, gosp. Dr. Sporer so sostavili tako pismo, ktero je bilo v zboru 11. dan tega mesca od popisanih gospodov skozi in skozi poterjeno in se takóle glasí:

„Naprava vseučilíša v Ljubljani je silno koristna in imenitna reč za celo deželo. Pa le, če združena pomoč ta namen doséči pomaga, se zamore ta naprava vstanoviti. Ako pa ta namen bolj natanjko prevdarimo, se na eni strani velika dobrota te naprave — na drugi pa tudi težave in stroški pokažejo, ktere njeno vstanovljenje in ohranjenje térja.“

„Kar korist vseučilíša zadene, je očitna kot beli dan za popolno omikanje mladosti v vsih višjih védnostih, narodnimu duhu primerjenih. Lepa priložnost, se domá izučiti in izobražiti, bo vabila sinove dežele po lagljejih potih v šole. Bližnjost staršev in žlahte jim bo polajšala prebivanje v Ljubljani. Razprostena, po ustavi zagotovljena slovenska narodnost, ktera tudi Primorje, nekaj Štajarskiga in Koróškiga obseže in se clo do Hrovaškiga razširja in v vsim več kot en milijon duš obseže, zusluži in terja to samostojno in popolno napravo, in bo, če le število tistih učencov vzamemo, ki bodo letas osmo šolo dokončali (72 učencov namreč) gotovo dovolj učencov privabila, posebno če pomislimo, de ni v Primorskim, ne v Horvatíi, ne v Slavóníi take naprave. Poslednjič zapoveduje sedanji čas z ojstrim glasam vsakimu narodu, de na poti dušniga napredovanja ne zaostaja, kakoršno narodno omikanje terja.“

„Ne smémo sicer pozabiti, de taka naprava je le potrebam višjiga ominkanja in višji učenosti primerjena, in de imamo še veliko za male šole storiti, ker je še veliko far v deželi še zmeraj brez šol. Tode po novi vladíi se bo duh omíkanja po soséskah kmalo izbudil in male šole se bojo povsod napravile, ktere se dajo lahko popolno osnovati; ravno zató se morajo pa tudi na tisto stopnjo popolnosti povzdigniti, na kteri si novo izbujeni duh narodnosti s svojo krepostjo pota k téčnimu napredovanju poiskati zamore.“

„Zavoljo pomanjkanja víkših šol pa narod gotovo velike zgube terpí, če bistre glave zavoljo téga svoje omikanje v ptujih deželah in v ptujih jezikih išejo, svojo imenitnost tam dosézejo in ptujim narodam zapadejo, de tako domačija svoje narboljši močí zgubuje in v svojí dušni dremoti le zunanje spodbáde pričakuje.“

„Koliko je bila Krajnska dežela po ti poti slavnih glav zgubila, imamo v pretečenih in zdanjih časih dovelj prič, in ta zguba narodnosti se mora pomanjkanju samostójnih pomočkov šolskiga izobraženja pripisati.“

„Ako se učiliše za obertnost in védnosti v deželi napravi, ktero nej se v narodnim duhu in po potrebni prenaredbi dozdanjih malih in latinskih šol osnuje, bodo vikši šole, združene tudi z omikovanjem slovénskiga jezika, vsim stanovam tisto veljavnost dale, ktera vesolno ljudstvo povzdigniti zamore.“

(Konec sledí.)

V kmetijskih rečéh za Ljubljano.

Častiti pisavec v 37. listu Ljubljanskiga ilirskiga lista natisnjeniga sostavka nas je nagovoril, de bi tudi Novíce vošilo na znanje dale, „de bi se tista stran Golovca, ki je nad hišami Hradeckitoviga predmestja, obdelovati začéla in de bi si mestna gospóska po svoji môči prizadela, zaderžke

*) Vseučilíše je velika šola, v kteri se vse vednosti duhovstva, zdravništva in pravdoznanstva učijo, kterih mladeneč potrebuje, de zamore potem en ali drug stan nastopiti. Vredništvo.

*) Poslanci! ne pozabíte za to reč tudi na deržavnim zboru na Dunaji se potegniti! Vredništvo.

odpraviti, kteri se temu obdelovanju zoperstavijo. Naselniki pod Golovcam želijo, de bi se vsakterimu kos hriba po primerjeni ceni odločil."

Tudi nas vedno v očí bôde, že od delječ viditi, kako Golovec gôle rebra kaže, ktere bi se dale sčasama v rodovitno planíno spremeniti, ki bi ne lepšala samo kraja, temuč bi posestniku tudi dovelj dobička vergla, kér Golovška zemlja se da v rodovitno perst predelati.

Dr. B.

Slovenske rečí.

Gosp. Cafov — nam gosp. Dr. Muršec iz Gradca pišejo — so iz Českiga poslovenili: 1) Robinzona mlajšiga in 2) Svetodenski red. Oba dela je prevzel v zalogo naš knjigoteržec gosp. Dirnböck, in ju misli v Celji natisniti dati. Ne samo ljudstvo, temuč tudi vsi, ki svoj jezik ljubijo, bote té knjigi močno razveselile. Začudili se bodo njegovimu bogastvu in različnosti izrazov. —

Častiti gosp. Dr. Muršeč so v imenu Graškiga slovenskiga zbora poslali vredništvu Novíc serčni pozdrav „premilim bratam domorodcam Ljubljančanam in vsim po celim Krajnskim," ki je podpisan od 21 Slovanov. Vredništvu ni moč, vsih sostavkov v Novíce vzeti, doklad pa je že létas toliko dalo, de ne vé, kako bo kmetijska družba z denarji izhajala. Nej tedej vredništvu nihče za zlo ne vzame, če ne more čez moč storiti, kar bi sicer rado storilo. — Imenovani „pozdrav" smo izročili Ljubljanskimu „slovenskimu zboru." —

(Slovenski zbor v Ljubljani) je oznanil osnovo svojih postav, ktere pa še le od perviga veliciga zbora (6. dan Rožnika) poterjenje pričakujejo. — Pervi namen slovenskiga zbora je: omikati slovenski jezik in ga na enako stopnjo z drugimi živimi jeziki sedanjih časov povzdigniti. — Jezikoslovstvo, ne pa politika, je tedej namen Ljubljanskiga slovenskiga zbora — in zoper ta namen se nihče ne more vstavljati. Vsak omikan človek zamore ud te družbe biti; za vpisníno se plača 2 goldinarja, sicer pa je létno plačilo za Ljubljančane: 5 gold. za samca; 7 gold. pa z rodovino vred; — za vunanje pa: 4 gold. za samca; 6 gold. pa z rodovíno vred. —

(V Celji se je slovensko-nemški zbor) začel, kteriga namen je bratovsko edinost slovenske in nemške narodnosti z besedo, pisanjem in djanjem vstanoviti tako, de se nobenimu narodu ne bojo njegove pravice krajšale. Zbor povabi, de bi obilo rodoljubov stopilo v to družbo.

(Slovenski zbor v Ljubljani) ima pervi veliki zbor 6. dan Rožnika, ne pa pervi dan, kakor je poprej napovedano bilo.

Časopisi na Krajnskim.

V malim serpanu bomo iméli na Krajnskim naslednje časopise (cajtinge): 1) Laibacher Zeitung und illirisches Blatt, 2) Kmetijske in rokodelske Novíce, 3) Slovenijo, slovensko, v Ljubljani pri gosp. Blazniku izhajočo, 4) Sloveniens Blatt, nemški, v Novim mestu pri gospé Maríi Tandlerjevi izhajoči list, 5) Cerkveni časopis, slovenski, 6) Cerkveni časopis, nemški, pri gosp. Blazniku na svitlo dajan, in 7) Vedež za mladost i. t. d. v slovenskim jeziku pri gospé Egerjevi v Ljubljani izhajoč.

Časopisov nam ne bo manjkalo, kakor se iz tega vidi — ali bo pa tudi prejemnikov zadosti? Bog daj!

Oznanílo zavoljo banknotov.

Dandanašnje prekucije po svetu so pripravile nektere ljudí v velik strah, de bojo banknoti nekaj svoje cene zgubili; torej so jih v bankne denarnici menjati dèrli, de je bilo sila. — V tacih okoljšinah je bankno vodstvo v Dunajskih Novícah 21. dan tega mesca skazalo bankno premoženje, iz kteriga se vidi, de se pri banknotih ni nobene zgube bati. De pa banka ne pride ob vso svojo sreberníno in zlatníno, je dalo vodstvo na znanje: 1) de se za nekaj časa pri banknih denarnicah po malim na enkrat nobenimu več kot za 25 gold. banknotov menjalo ne bo; in 2) de se bojo kmalo banknoti po goldinarji in po dva goldinarja med ljudí dali, de bo lože z njimi ravnati namesto srebra.

Iz dežele Krajnskiga in Goriškiga.

Kakor v Ljubljani, Ipavi, Idríi, Postojni, Krajnji in več drujih krajih so tudi v Mokronogu in v Rifenberku rojstni dan našiga milostljiviga Cesarja Ferdinanda praznično obhajali. Posebno lepo se je tudi v Mokronogu in Rifenberku (kjer je 115 stražnikov in gosp. Franc Licen stotnik) narodna straža obnašala. — Prostor nam ne pripustí, obširnih popisov, ki smo ju od gosp. T. in od gosp. Hz. prejeli, v Novícah natisniti.

Praznovanje godú
našiga presvitliga Cesarja Ferdinanda.

Zavoljo procesij križeviga tedna je bil v Ljubljani god našiga miliga Cesarja že pretečeno nedeljo praznično obhajan. Goreče prošnje za ohranjenje ljubeznjiviga Očeta so iz serc zvestih Krajncov puhtéle proti nebesam pri veliki sv. maši, ktero so ob desetih naš milostljivi knez in škof péli. Od gospod Bl. Potočnika zložena narodna pesem *) je posebno danes vsacimu neizrečeno globoko v serce segla, ktera se takóle začnè:

Slava našimu Cesarju
Ferdinandu Milimu,
Avstrijanskimu Vladarju
In Očetu dragimu!

Zdrobil je železne spóne,
Véz ljubezni oživi;
Slava Mu obdaja trone,
Slava! slava! Mu doni.
i. t. d.

Veselo oznanílo

prinese današnja doklada c. k. deželniga poglavarstva, de so milostljivi Cesar obljubili zopet na Dunaj se verniti.

Iz Dunaja.

Nov in silni nepokoj je zopet 26. in 27. dan tega mesca na Dunaji vstal, posebno zató kér bi se bilo imélo po višjim ukazu vseučelíše zapreti in bi bili iméli šolski mladenči Dunaj zapustiti in domú iti, kar mestnikam in mnogim drugim ljudém, ki junaško šolsko mladost visoko cenijo, ni bilo nikakor prav. Nepokoj je bil silni, — tode tega nikar ne mislite, de bi se bili pobijali ali morili. Perva želja Dunajčanov je zdej: de bi Cesar kmalo kmalo na Dunaj nazaj prišli!

Iz v poslednjim listu natisnjeniga sostavka gosp. Koseskiga

„Potrebne besede"

smo bili zavoljo pomanjkanja prostora prisiljeni, naslednje verstice izpustiti, ktere tudi danes niso zamujene:

»Znalo bi biti, de bi ura vdarla, ki nas bo poklicala v bran Cesarja ali domovíne. Znalo bi biti, de je Bog sklenil, zdaj že misli, djanja in vrednosti avstrijanskih narodov prerešetati; torej še enkrat rečemo, kar smo v létu 1844 svojimu Cesarju zapéli:

V padu gromečimu lét poginejo imena, narodi,
Naše prisege zaklep časa viharju stojí,
Ko bi se bližala kdej rešetanja železniga ura,
Kakor se zernje iz plev, kakor iz sipa demant
Bi se Ti cena takrat slovenskiga serca svetila.«

*) Slovencov národna pesem, blagodarjena narodni straži v Ljubljani, natisnjena in založena pri Rozalii Eger v Ljubljani.

Današnjimu listu je pridjano 5 doklad.

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*